

Xarxa Natura 2000: millora de la conservació dels espais fluvials en l'àmbit de les vernedes

Procés de participació per a una proposta de modificació dels espais la Xarxa Natura 2000 de Catalunya, com a Llocs d'importància comunitària (LIC), en espais fluvials en l'àmbit de distribució de les vernedes (i altres boscos de ribera)

Sessió amb Agents socials de la Conca del Ter

12 de juliol de 2022

Informe de resultats

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural
**Direcció General de Polítiques
Ambientals i Medi Natural**

Suport tècnic

1. Presentació

El Servei de Planificació de l'Entorn Natural (SPEN) està treballant per ampliar la delimitació dels espais de la xarxa Natura 2000, com a Llocs d'importància comunitària, en espais fluvials amb distribució de les vernedes de la regió mediterrània i alpina, en tant que hàbitat d'interès comunitari a les conques de l'Alt Segre, el Ter i el Besòs.

L'estat de conservació de les vernedes, i altres boscos de ribera, així com del conjunt de la biodiversitat propis de les aigües continentals és desfavorable i es vol revertir la seva situació. Una de les accions previstes és aprovar una proposta de Lloc d'importància comunitària, centrant la seva atenció en els espais fluvials a l'àmbit de distribució (real i potencial) de les vernedes (i altres boscos de ribera), a les conques de l'alt Segre, el Ter i el Besòs.

La proposta és una oportunitat per recuperar l'estat ecològic dels hàbitats de ribera d'interès comunitari i una oportunitat per al territori per fer-ho de manera equilibrada i compatible amb tots els interessos i objectius dels actors del territori.

Per aquest motiu s'ha impulsat un procés de participació amb un doble objectiu:

- Exposar la delimitació dels trams fluvials que passarien a incorporar-se als espais de la xarxa Natura 2000, resultant de la feina elaborada per grup de treball en el marc del Projecte Life Alnus.
- Recollir i debatre aportacions per millorar la proposta de delimitació dels LIC per assolir la millor conservació dels hàbitats i espècies d'interès comunitari propis dels espais fluvials

En aquest marc el passat 12 de juliol de 16.00 a 18.30h va tenir lloc la sessió de debat amb Agents socials de la Conca del Ter. La sessió es va organitzar de manera presencial a l'auditori Roca del Museu del Ter (Plaça de les dones del Ter, 1, 08560 Manlleu) i a continuació es recullen els resultats d'aquesta sessió.

2. Aportacions realitzades

Després d'una primera part que va consistir en l'explicació de l'actual estat de situació, el projecte i el procés participatiu per la proposta de modificació de delimitacions de la Xarxa Natura 2000 es va demanar a les persones participants que triessin entre un conjunt d'imatges una amb la que poguessin expressar que els hi semblava la proposta de delimitació.

Les principals idees clau recollides anaven enfocades a que:

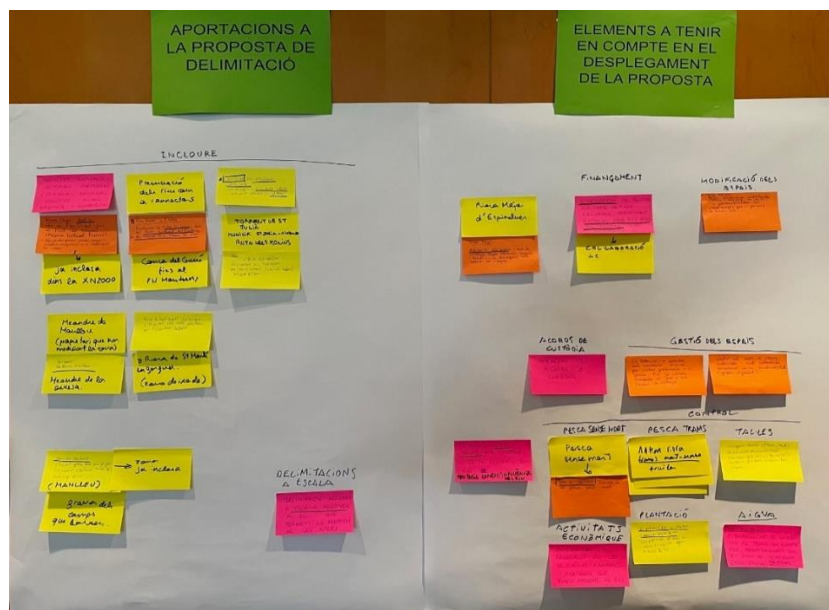
- Com agents socials, davant de les fluctuacions d'interessos, competències i superposició de diferents administracions a diferents nivells, es troben al mig i creuen que tot plegat els perjudica i que sovint, en la seva tasca com a activistes o actors que es preocupen pels entorns naturals se senten desemparats i incompresos. També es considera que en ocasions existeix un excés de sobreprotecció i intervencionisme per part de les administracions.
- Existeix la percepció que des de l'administració pública existeix molta planificació i disseny de projectes per la preservació dels entorns naturals però que no s'atenen o comparteixen les mateixes visions que tenen els agents socials del territori, deixant-los de banda, pel que fa a l'estat de l'hàbitat i la natura i la cura que s'ha de tenir d'aquests.
- També existeixen visions en les que la proposta de delimitació per afegir nous territoris a la Xarxa Natura 2000 ha comptat amb una bona acollida ja que suposa una oportunitat esperançadora a l'hora de poder tenir una major cura d'alguns espais naturals que calen tenir en compte per tal de mantenir-los i d'aquells que calen incorporar per revertir o millorar-ne la seva situació.
- En la mateixa línia que els que veuen el procés participatiu com una finestra d'oportunitat per fer arribar les seves preocupacions als tècnics o incorporar nous espais a la xarxa també es viu amb una barreja i contrast d'emocions ja que en el camí per la defensa del Ter s'han passat per moments complexes, i per tant es rep positivament aquest projecte i l'opció de poder proposar i incorporar les visions de les persones que coneixen de primera mà el territori.
- D'altra banda, també hi ha altres participants que reben inicialment la proposta de forma positiva però, que es situen prudençialment en un punt intermig,

expectants a com es posarà en pràctica pel que fa a la seva execució i quins resultats s'obtidran un cop que aquesta estigui tancada.

En un segon moment, en la part deliberativa de la sessió es va demanar als participants que en petit grup treballessin amb relació a dos temes plantejats: *aportacions a la proposta de delimitació* i *elements a tenir en compte en el desplegament de la proposta*.

Tot seguit, els grups van posar en comú amb la resta les aportacions i idees que es van generar recollint-les en un mural.

A continuació trobem totes les idees generades endreçades per diferents temàtiques:

APORTACIONS A LA PROPOSTA DE DELIMITACIÓ

Espais que es proposen incorporar a la Xarxa Natura 2000:

- **Ampliació del tram del riu Ter de Setcases a Camprodon**

El motiu pel qual es proposa incorporar aquest tram és degut a que es creu que aquest té un potencial recuperador d'espais de vernedes i altres hàbitats i alhora es creu convenient protegir i preservar aquest tram de riu que pot complir amb una funció connectora entre entorns naturals.

- **Incloure els afluents del Ter: rius Gurri i Mèder**

La proposta d'incorporació d'aquests rius inclouen pràcticament tota la conca del Gurri de la plana de Vic i al tram d'aquest riu que passa pel terme municipal de Roda de Ter i el riu Mèder, ja que aquests es troben en pitjor estat. Es comenta que aquest mal estat es deu a la tal·la d'arbrat i a que les depuradores no funcionen bé. Al mateix temps, la incorporació d'aquests trams suposa una oportunitat per poder connectar la zona dels turons de la Plana de Vic amb l'espai protegit del Parc Natural del Montseny.

D'altra banda, en la incorporació d'aquestes zones tampoc cal deixar de banda aquells trams en millor estat i millor preservats com el:

- Tram que va del terme municipal de Vic a Santa Eugènia.
- Tram dels termes municipals de Seva i Taradell, que compten amb unes grans vernedes i un millor estat de preservació en comparació amb molts altres trams del riu Ter.

A més a més, cal afegir que tant políticament com socialment tots aquests trams compten amb el suport d'una plataforma que es diu *Salvem la Plana de Vic*.

- **Incloure el torrent de Sant Martí, afluent del Gurri.**

Caldria incloure a la proposta de delimitació el Torrent de Sant Martí que està envoltat d'una gran verneda i que neix al neix a Sant Julià de Vilatorrada, passa pel municipi de Calldetenes i segueix en terme de Vic i Folgueroles. Es comenta que aquests espais a incorporar es troben dins de la ruta dels Molins, que gaudeix de molt renom turístic.

- **Incloure la riera de Sant Martí, tram de les Gorgues a l'Esquirol**

Es comenta que caldria incorporar aquest tram de la riera, ja que es tracta d'un espai natural molt atractiu, amb salts, i que és una llàstima l'estat en el que es troba actualment amb un aspecte descuidat i sobretot molt afectat per l'activitat derivada de la ramaderia.

- **Recuperar el meandre de la Devesa de Manlleu**

Es comenta que estaria bé poder recuperar aquesta zona propera al riu que està ocupada per un propietari que se l'ha fet seva, i que ha fet diferents intervencions, que han modificat l'espai, i que són perjudicials per la preservació dels entorns naturals.

A continuació recollim altres zones que es van proposar pels participants però que les diferenciem de la resta ja que a la mateixa sessió es va confirmar que ja pertanyen a la Xarxa Natura 2000:

- **Incloure la zona de Gelabert de Manlleu**

El motiu pel qual es proposa incloure aquesta zona es degut a que pels voltants s'ha extret grava dels camps i aquesta ha afectat al tram de riu a l'alçada de Manlleu.

- **Incloure el tram de Mas Vidal fins al Pont del Noguer (Reserva Natural Parcial).**

ELEMENTS A TENIR EN COMPTE EN EL DESPLEGAMENT DE LA PROPOSTA

- **Necessitat de finançament**

La incorporació d'espais a la Xarxa Natura 2000 es veu com una oportunitat pel territori per poder obtenir recursos econòmics aprofitant sinergies i la col·laboració amb els actors del territori a l'hora de poder assumir la despesa derivada d'aquestes tasques de preservació i manteniment dels entorns naturals que els pertoca gestionar als Ens Locals.

- **Acords de custòdia**

Per aconseguir incorporar alguns espais claus a la Xarxa Natura 2000 per la preservació dels boscos de ribera i vernedes es veu necessari potenciar els acords de custòdia de l'administració pública amb els propietaris dels terrenys susceptibles de ser incorporats per la seva preservació i correcte manteniment.

- **Incorporar les espècies animals a les fitxes tècniques**

Cal afegir a la descripció dels valors de l'espai de la Riera Major d'Espinelves les espècies aquàtiques que habiten aquestes zones com el barb de muntanya, la bagra catalana, l'anguila i la truita.

- **Regulació de la pesca**

Pel que fa a la pràctica de la pesca existeixen dues visions:

- Una visió majoritària que proposa la implantació de la pesca sense mort a tota la Xarxa Natura 2000.
- Una visió minoritària que proposa que es permeti la pesca amb mort en alguns trams de rius que formen part de la Xarxa Natura 2000

- **Control de la vegetació a l'entorn dels rius**

Pel que fa a la vegetació dels espais naturals es comenta que cal controlar:

- Les tal·les desmesurades i sense cap mena de control de l'arbrat de boscos de ribera que fa l'ACA, en les seves tasques de manteniment a les lleres dels rius.
- La plantació de vegetació a les lleres dels rius, un exemple en són les pollancredes que es planten a primera línia de riu en el terme municipal de Roda de Ter.

- **Controlar les extraccions d'aigua a la Xarxa fluvial**

Es veu necessari controlar l'ús de l'aigua en aquests espais per gestionar de manera correcta l'aprofitament que es fa de l'aigua com per exemple, l'extracció d'aigua dels pous, ús que se'n fa pel regadiu, etcètera.

- **Regulació d'activitats i usos dels espais**

S'afegeix que cal controlar la regulació de les activitats econòmiques que es duen a terme a la zona i els seus voltants com poden ser les dejeccions ramadera i agrícoles que poden afectar a la qualitat de l'aigua del riu i en conseqüència a la preservació dels boscos de ribera i vernedes.

- **Cal ser més estrictes i crear zones especials de protecció amb limitació d'accés**

En alguns indrets cal establir una zona amb limitació d'accés a les persones per evitar una sobre pressió humana i evitar problemes amb la fauna dels entorns naturals. Per exemple, un espai en el qual caldria limitar l'accés seria on es troba la colònia d'ardeids del Ter a les Masies de Voltregà.

- **Modificació dels espais**

Es proposa l'eliminació de tots aquells obstacles com les presses i rescloses en desús i permeabilitzar-les amb rampes per a peixos arreu de tota la Xarxa Natura 2000.

- **Establir una zona de transició a les zones protegides**

Per últim, es creu que cal establir una zona de transició amb l'objectiu d'eixamplar la protecció de l'espai lineal del riu i així protegir zones de ribera que tenen una influència directa al riu. Aquesta proposta respon a la necessitat d'eixamplar les àrees de control que disposen d'un perímetre llarg però alhora amb una amplada molt reduïda, les quals no acaben de contribuir al desenvolupament d'uns bons hàbitats i la seva biodiversitat en aquests tipus d'entorns.

3. Imatges de la sessió

4. Participants

Ens locals

- Rafel Catafal. - A. P. Montseny
- Laura Generó - Grup de Defensa del Ter
- Clara Marso - Amics de la Natura de Roda de Ter i les Masies
- Raquel Acacio - Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny
- Gil Erra - Club Excursionista Calldetenes i FEEL
- Salvador - Agrupació de Pescadors de Vic
- Joan Serra Gros - Associació catalana guies de pesca i Societat de pescadors de Viladrau
- Bet Font. GACO
- Teia Puigvert i Picart - Consorci de Ter
- Marc Ordeix - CERM – UVIC – UCC
- Cristina Planella - UVIC

Equips tècnics

- Guifré Diego Vives, tècnic del Servei de Planificació de l'Entorn Natural
- Quim Bach, tècnic del Servei de Planificació de l'Entorn Natural
- Pol Guardis, tècnic del Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya i coordinador del projecte Life Alnus

Equip dinamitzador

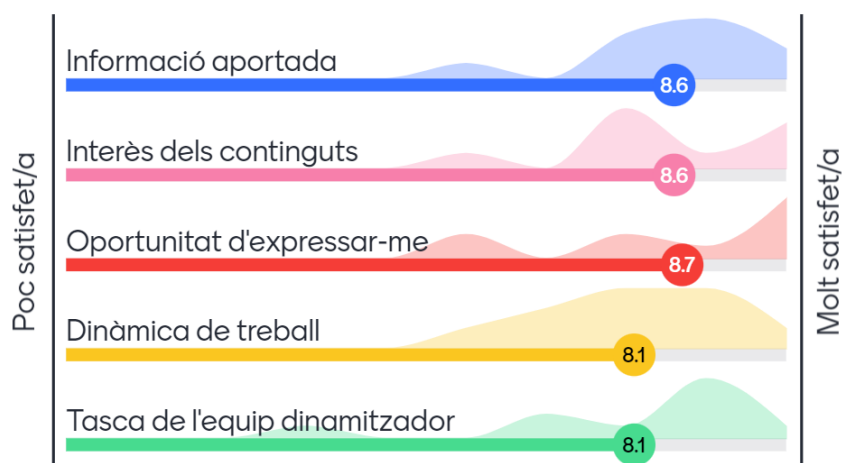
- Joel Villanueva, INDIC
- Manel Ruiz, INDIC

5. Valoració de la sessió

En finalitzar la sessió les persones participants van poder valorar alguns aspectes de la sessió:

Com valoreu la sessió de treball?

Mentimeter

Press **s** to show image

